

Predmet: Srebrenica (okr. Nedeljko Milidragović i dr.)

Viši sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine

Broj predmeta: K. Po2 3/17

Krivično delo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st. 1 KZ SRJ u saizvršilaštvu, u vezi sa čl. 22 KZ SRJ

Glavni pretres: 11.06.2019.

Ispitivanje svedoka Tomislava Kovača

Svedok je u vreme kritičnog događaja bio zamenik Ministra unutrašnjih poslova Republike Srpske, i najviši po činu (general). Poznaje optužene Nedeljka Milidragovića i Aleksu Golijanina. Golijanin je stanovao na Ilidži, gde je svedok radio kao komandir stanice milicije, a sa Milidragovićem je saradivao i pre rata, isti je bio stručnjak za oklopne transportere u Specijalnoj jedinici policije, pa je kao takav bio instruktor u Centru za obuku policije na Jahorini.

Svedok se 14. jula 1995. godine kretao iz pravca Zvornika prema Srebrenici, sa zadatkom da dođe u Srebrenicu i tamo formira stanicu milicije. Tokom kretanja, na delu puta između Bratunca i Konjević Polja, zapazio je jedinicu optuženih koji su bili raspoređeni duž putne komunikacije. Dolaskom do hangara u Kravici, negde oko 13 časova, na udaljenosti od nekih 300 do 500 metara od hangara primetio je optuženog Milidragovića, ali mu nije poznato kada je isti došao na tu lokaciju niti kakvo je bilo njegovo kretanje. Videvši optuženog da stoji uz put, zaustavio se i pitao ga šta je sa transporterima UMPROFOR-a koje su oni uzimali, prefarbavali i kasnije koristili. Nije uočio da tada iko vrši borbena dejstva. Ispred hangara nije primetio tela streljanih zarobljenika. Smatra da je Kravica, u odnosu na dešavanja u vezi sa Srebrenicom, bila jedan odvojen događaj, te da se tamo desio incident. U hangare su dovodeni ratni zarobljenici, a ne civili, a njih je obezbeđivao odred policije iz Šehovića. Neko od zarobljenih oteo je pušku jednom borcu i ubio ga, i onda je u afektu, iz svih raspoloživih sredstava otvorena vatra na zarobljene. To se desilo tokom dana 13. jula 1995. godine. Nije imao nikakvih saznanja da je u ovom događaju učestvovao neko od pripadnika jedinice sa Jahorine. Tokom septembra 1995. godine vršio je jednu opsežnu istragu o događanjima u vezi sa Srebrenicom, gde je proveravao da li su „Škorpioni“ učestvovali u tim događajima, te da li je Republika Srbija bila umešana. Prema saznanjima do kojih je došao, pripadnika „Škorpiona“ nije bilo u Srebrenici, niti je u tome učestvovala Republika Srbija. Nalog za ubistvo zarobljenika nije doneo ni Predsednik RS, ni vlada ni Vrhovna komanda. Objasnio je da su se u to vreme igrale „Velike igre“ oko crtanja karata na terenu BiH. To su bile igre između rukovodstva Srbije, Amerikanaca i Francuza. Zapadno Sarajevo bilo je prodato, a tu je bilo oko 150.000 Srba. Svedoku, kao prvom čoveku policije, Srebreničko ratište nije bilo interesantno. Još tokom 1993. godine krenulo se na zaposedanje Srebrenice, jer su iz nje pripadnici Srebreničke divizije napadali okolna srpska sela i vršili zločine, ali su kod mesta Zeleni Jadar po nalogu generala Moriona zaustavljeni. Smatra da je u leto 1995. godine Srebrenica bila data, i da se u nju moglo ušetati. Ocenio je da je tada u Srebrenici bilo oko 8.000 boraca koji su se povukli u šume i krenuli ka Tuzli. Ratko Mladić je nailazio na civile i prema njima je imao korektan odnos, oni su kasnije i prebačeni na teritoriju

koja je bila pod kontrolom Muslimana. Svedok je nastojao da objasni kako se dogodio zločin, pa je naveo da je u euforiji okok zauzimanja Srebrenice Glavni štab VRS spustio svoje snage u Drinski korpus. Beara, tada načelnik bezbednosti Glavnog štaba VRS, preuzeo je vojno-bezbednosne i policijske poslove u svoje ruke. On nije bio pogodan za takvo mesto, jer je u ranijem periodu umalo napravio srpsko-srpski sukob na Dubrovačkom ratištu, da bi ispalo da su dobrovoljci napali jedinicu regularne vojske. Zbog toga je suđen u vojnom sudu u istoj ovoj zgradi, i odatle je otišao na mesto načelnika Uprave bezbednosti u štabu VRS. Imao je takođe incident i u Višegradu, bio je u „igri“ sa Milanom Lukićem, sa ciljem da Srbija uđe u rat. On je bio glavni nalogodavac i okidač da se ide u ubijanja zarobljenika. Takvu naredbu je izdao svim svojim bezbednjacima, a Popović iz Drinskog korpusa je bio glavni operativac. Milan Lukić je došao iz Višegrada sa svojim ljudima i od njega je u Sandićima dobio uputstvo da ubija Muslimane. Beara je direktno naredio i organizovao da se streljaju zarobljenici, dok je Milan Lukić ubijao gde god je koga našao. Incident kod hangara u Kravicama dogodio se 13. jula 1995. godine i tu su tada bili pripadnici odreda iz Šehovića. U Srebrenici je Beara uradio nešto karakteristično ustašama, a ne srpskom narodu. To je kopanje jama i ubistva iznad jama, čime je nanesena ogromna šteta. Po mišljenju svedoka, u ovom postupku se sudi nebitnim i minornim ljudima. Nije mu poznato da li su isti pojedinačno izvršili neki zločin. Najveći broj ubistava zarobljenika u Kravici izvršili su pripadnici Šehovačkog odreda, kao i neki delovi Bratunačke brigade. U Centru za obuku na Jahorni nalazilo se oko 150 ljudi koji su uhapšeni u Srbiji i prisilno dovedeni. Obučavani su i njima su faktički komandovali njihovi instruktori. Smatrali su ih dezerterima. Po naredbi predsednika RS Radovana Karadžića, oni su dovedeni na teritoriju Srebrenice. Bili su neobučeni, psihički nezreli i izgubljeni u nekom prostoru. Greška je što su oni dovedeni u Srebrenicu.

Prema saznanjima do kojih je došao zaključno sa mesecom septembrom 1995. godine, u Kravici je bilo 320 žrtava. Sva događanja u Kravici smatra incidentom i objašnjava da su u Kravicu 7. januara 1993. godine upali ljudi iz Srebreničke divizije, koja je bila pod komandom Nasera Orića, i izvršili stravičan zločin nad decom, ženama i starcima. Zbog toga je 1995. godine, kada su se jasno izdvojili zarobljenici koji su došli u kontakt sa vojnicima-žrtvama masakra 1993. godine, lako moglo doći do suženja svesti i incidentne situacije. O eventualnom učešću pripadnika odreda policije sa Jahorine u streljanju zarobljenika niko ga nije obavestavao, jer on za njih tada nije bio nadležan. Naime, oni su odlaskom na teren u Srebrenicu bili pod komandom vojske, pa o nekim njihovim nezakonitim radnjama nije ni trebalo da bude obavestjen on nego vojska. Osvrćući se na iskaz zaštićenih svedoka, koji svedoče drukčije nego svedok, napomenuo je da su isti, ukoliko su dezerteri, mogli biti pod velikim pritiskom kojem su podlegli, jer mu je poznato da su pojedini ljudi mnogo šta konstruisali kada je u pitanju Srebrenica. U odnosu na masovne grobnice, napomenuo je da je za njih čuo tek posle rata. O broju ubijenih ljudi saznao je od Borovčanina. Poznato mu je da su streljani sahranjivani u julu 1995. godine, a u kasnijem periodu da su njihova tela premeštana. Konstatovao je da se nigde, kada se govori o broju žrtava, ne pominje Srebrenička divizija Armije BiH, sa kojom su se oružane formacije RS, pre zauzimanja Srebrenice, borile pune tri godine. Nigde se ne pominje gde su tela njenih pripadnika koji su izginuli u borbama pre 1995. godine, kao ni gde su tela onih koji su stradali u leto 1995. godine, kada su se pod borbom probijali u pravcu Tuzle.

Sledeći glavni pretres zakazan je za 13. juni 2019. godine, sa početkom u 14:30 časova.